

Krijg nou tietten..!

door drs. Claudia Verhoeff, dierenarts

"Ojéééé...!", zegt de assistente als ze een poesje voor sterilisatie uit haar mandje haalt, "deze heeft enórmel melkklieren!" En nog geen vijf minuten later meldt de stagiaire: "Hè...?! dat is gek, deze óók!" Ik bekijk de schildpad-met-wit gevlekte zusjes. Ze zijn voor het eerst op de praktijk en komen beiden voor sterilisatie. Ze zijn tien maanden oud, meer weten we niet van ze. Als ik de inderdaad flinke melkklieren afvoel van beide poezen moet ik ineens denken aan Jantje. Jantje met het Dolly Parton syndroom.

Het zal een jaar geleden geweest zijn dat een meneer op leeftijd met Jantje op het spreekuur kwam. Hij was niet al te goed ter been en had een kartonnen doos met een poesje van zijn boerderij mee. "Hij heeft een grote zak tussen de poot'n", zo meldde hij bij de balie. De eigenaar had die dag ineens enorme massa's gevoeld onder de buik van poes Jantje. Hij vertelde daarbij dat er nog een andere poes in huis was met kittens, waarop Jantje sterk reageerde. Hij dacht dan ook dat ze schijndrchtig was.

De melkklieren van Jantje waren echter dusdanig gezwollen dat er geen sprake kon zijn van zwelling van de melkklieren door dracht of schijndracht. Jantje had fibroadenomeuze hyperplasie van de melkklieren, oftewel het 'Dolly Parton syndroom'. De laatste benaming spreekt bij de meeste eigenaren meer tot de verbeelding. Zangeres Dolly Parton had haar borsten bijnamen gegeven omdat ze vond dat ze bekender waren dan zijzelf. Volgens haar zijn "Shock and Awe" publiekelijke bezit omdat ze vaak op de 'voorgond' treden en een grootse bijdrage geleverd hebben aan haar carrière. Deze oorspronkelijk militaire term verwijst naar de inzet van overweldigende kracht...

Maar terug naar Jantje. Op het oog leek bijna de helft van het gewicht van Jantje te bestaan uit melkklieren. Op het oog, want in de spreekkamer was niet veel te beginnen met Jantje. Ze was erg bang en liet zich niet veel welgevallen. Er werd voor de volgende ochtend een afspraak gepland voor sterilisatie en Jantje mocht een nachtje logeren in onze opname. Na het wegnemen van de eierstokken zouden de melkklieren naar verwachting weer normale proporties aannemen.

Fibroadenomeuze hyperplasie van de melkklieren komt zo nu en dan voor bij

de kat. Het betreft een plotseling snelle groei en ontwikkeling van de melkklieren en ontstaat onder invloed van het hormoon progesteron. Dit progesteron kan door de kat aangemaakt zijn of toegediend door de eigenaar. In het eerste geval is de kat drchtig en wordt door de eierstokken het zwangerschapshormoon progesteron aangemaakt. In het tweede geval betreft het de poezenpil, die gebruikt wordt om dracht te voorkomen. Melkkliercellen kunnen een verhoogde gevoeligheid ontwikkelen voor progesteron door hoge oestrogeengehalten, eveneens door de eierstokken geproduceerd. Om deze reden wordt het vaker gezien bij jonge niet gesteriliseerde, drchtige of schijndrchtige poezen.

Soms betreft het maar één melkklier, maar veel vaker zijn meerdere melkklieren vergroot. De huid is vaak rood en glanzend. Omdat de zwelling zó snel kan optreden wordt het toegenomen weefsel niet altijd even goed voorzien van bloedvaatjes en kunnen ulceraties (zweren) of necrose (weefselversterf) ontstaan en lijden tot een pijnlijk proces voor de kat. Gelukkig komt dit niet vaak voor. Meestal heeft de kat geen symptomen behalve in korte tijd sterk opgezwollen melkklieren. De diagnose is dan niet moeilijk te stellen en ook de behandeling is niet moeilijk om te verzinnen. De bron van progesteron moet weggenomen worden. Dit betekent een sterilisatie of een behandeling met progesteronblokkers wanneer

de eigenaar nog fokplannen heeft met het dier. De prognose is erg gunstig en de kans op een herhaling van de symptomen uiterst klein.

Sterilisatie kan wel lastig zijn als de melkklieren zo gezwollen zijn. In onze praktijk steriliseren we de poesjes via een kleine incisie in de flank. Deze methode geeft een snellere genezing dan via een incisie in de middenlijn van de buik. De middenlijn gebruiken we wel als er bijvoorbeeld sprake is van een baarmoederontsteking of van dracht. Dan is de incisie via de flank niet praktisch. In dit geval van fibroadenomeuze hyperplasie van de melkklieren is de flank juist een goede keuze om beschadiging van de gezwollen melkklieren te voorkomen.

Maar helaas, Jantje bleek drchtig te zijn. De dracht was nog pril en de eigenaar wilde absoluut geen tweede nestje erbij. Bovendien zou het voldragen van de dracht van vijf kittens voor Jantje teveel risico op ulceraties en necrose van de melkklieren betekenen. Via de middenlijn van de buik verwijderde ik de eierstokken en de drchtige baarmoeder. Dat was nog een moeilijk klusje en de hechtingen stonden dan ook onder enige spanning.

Die middag na de operatie herinner ik me ook nog heel goed. Er was een vertegenwoordigster die ons uitleg kwam geven over een nieuw aan te schaffen autoclaf. We zaten middenin een interessant gesprek terwijl Jantje opgehaald werd door de meneer op leeftijd. Op scheve benen zag ik hem naar buiten lopen met de kartonnen doos met de pas geopereerde Jantje onder zijn arm geklemd. Na een paar minuten kwam hij terug zonder doos om aan de balie mede te delen dat op de parkeerplaats de doos open gevallen was en Jantje de benen genomen had. We keken elkaar een flits van een seconde aan en renden vervolgens met twee dierenartsen, een assistente, een stagiaire en de vertegenwoordigster de straat op om Jantje te zoeken.

De praktijk is gelegen in een drukke woonwijk dus het was in het begin even zoeken waar Jantje gebleven was. Omdat ze bang was en van vreemden niets hebben moest, liet ze zich niet oppakken. Ze vluchtte telkens weer weg, onder een auto, aan de slootkant, onder het viaduct, diverse tuinen door. Ik liep snel terug naar de praktijk om ons kattenvangnet te halen, want deze klopjacht zou tot ongelukken leiden. Na een klein half uurtje is het met vereende krachten en het vangnet gelukt haar weer te vangen. Op de praktijk bleek de wond weer te zijn gaan bloeden maar wonder boven wonder zaten alle hechtingen nog vast! Na tien dagen kwam Jantje op controle. De wond was mooi genezen en de melkklieren al bijna niet meer opgezet. Na het verwijderen van de hechtingen mocht Jantje weer lekker naar huis. In dezelfde kartonnen doos maar nu met een touwtje eromheen...

Maar vandaag twee zusjes die op hetzelfde moment dezelfde bijzondere aandoening hebben? Ik geloof niet zo in toeval en ik steriliseer beide poezen op de gebruikelijke wijze. Als ze die middag worden opgehaald blijken ze beiden een nestje gehad te hebben en zijn de grote melkklieren verklaard. Ze worden opgehaald in een kartonnen doos. Krijg nou tietten!

Claudia Verhoeff
Dierenartsenpraktijk Alkmaar Noord
www.dierenarts-alkmaarnoord.nl

